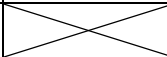
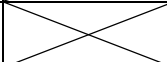

Gemeente Breda
Directie Ontwikkeling
Afdeling Ruimte

ErfgoedBesluit 2016-18

**Selectiebesluit archeologie
Heuvel F2;
Fröbelstraat, Montessoristraat,
Jan Ligthartstraat**
Aanvulling met resultaten archeologische opgraving.

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Aanvrager		WonenBreburch		
Opsteller(s)	Marlous Craane	Afdeling Ruimte, Directie Ontwikkeling	09-06- 2016	
Controle BCE	Erik Peters	Afdeling Ruimte, Directie Ontwikkeling	09-06- 2016	

1. Inleiding

In het kader van de sloop van de huidige bebouwing en daarop volgende nieuwbouw waarbij bodemversturende werkzaamheden zullen plaatsvinden, dient archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. In januari 2015 is door Aeres Milieu in het plangebied een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

Naar aanleiding van dat onderzoek is selectiebesluit 2015-25 genomen waarin een gedeelte van het plangebied werd vrijgegeven en voor een gedeelte van het plangebied een opgraving verplicht werd gesteld. Deze opgraving is in februari-maart 2016 uitgevoerd door Arcadis in samenwerking met Aeres Milieu. Het bestaande selectiebesluit is daarom uitgebreid met de resultaten van de opgraving. De aanvullende gegevens zijn weergegeven in rood.

1.1 Het plangebied

Het plangebied is gelegen ten zuidwesten van het centrum van Breda. De locatie wordt in het noorden begrensd door de erfafscheiding langs de Doctor Mollerweg, in het westen door de erfafscheiding van de belendende percelen, in het oosten door de bebouwing aan de Jan Ligthartstraat en in het zuiden door de Laan van Mertersem. Door het plangebied lopen de Montessoristraat en de Fröbelstraat. (kaartbijlage 1 en 2).

1.2 Aard van de bedreiging

Het plangebied is gelegen in de gemeente Breda in een zone met een hoge archeologische verwachting op de beleidsadvieskaart Breda's Erfgoed, deel 1. Archeologie. Het was dan ook van belang de archeologische verwachting nader te toetsen en de eventueel aan te treffen archeologische sporen en vondsten in kaart te brengen.

2. Archeologisch onderzoek

Door Aeres Milieu is in het plangebied een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid en aard van eventuele archeologische relicten. Op basis van dit onderzoek wordt door het bevoegd gezag, de gemeente Breda, besloten of verder (voor)onderzoek op de onderzoekslocatie noodzakelijk en verantwoord is. Dit zogenaamde selectiebesluit wordt hier nader beschreven.

Naar aanleiding van selectiebesluit 2015-25 is door Arcadis in samenwerking met Aeres Milieu het archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd.

2.1 Vooronderzoek

Doel van het archeologisch onderzoek is om op een snelle en betrouwbare wijze inzicht te krijgen in de aanwezigheid van archeologische relicten in het plangebied. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het PvE (zie ook kaartbijlage 3). Ook de archeologische opgraving is uitgevoerd conform PvE.

2.2 Resultaten onderzoek

Tijdens het uitvoeren van het onderzoek zijn diverse resten aangetroffen. Ter verheldering is het plangebied in drie zones onderverdeeld, een westelijke, een oostelijke en een centrale zone. In het westelijke- en oostelijke deel zijn veel recente verstoringen aangetroffen en is er nauwelijks nog sprake van archeologisch relevante resten. Derhalve wordt geadviseerd deze zones vrij te geven.

In het centrale deel van het plangebied zijn resten aangetroffen welke te duiden zijn als resten van een complex greppelsysteem uit de nieuwe tijd en een mogelijk middeleeuws erf. Dergelijke resten kunnen bijdragen aan de vragen over de gemeente Breda in historisch perspectief. Met name locatiekeuze en ontwikkeling van de zones buiten de historische kern kunnen mogelijk beter worden belicht aan de hand van deze resten. Derhalve verdient het de aanbeveling deze zone verder te laten onderzoeken of te beschermen middels maatregelen in het bestemmingsplan.

De opbouw van het centrale deel dient enige nuancering met betrekking tot de diepteligging van de sporen en de daadwerkelijke bedreiging door de voorgenomen ontwikkeling.

De voorgenomen nieuwbouw komt vrijwel geheel op de plaats van de huidige bebouwing. Tijdens het onderzoek is opgemerkt dat in een strook van circa 2,5 meter uit de gevel de bodem volledig is verstoord, vermoedelijk het gevolg van de aanleg van de bouwkuip. De voorgenomen nieuwbouw van enkele appartementencomplexen vormt in deze geen bedreiging voor het bodemarchief. De inzet van zwaar materieel gepaard gaande met de sloop en nieuwbouw vormen echter wel een bedreiging voor het bodemarchief.

In het zuiden, van het centrale deel, gelegen greppelcomplex ligt op een gemiddelde diepte van 80 tot 90 centimeter onder maaiveld. Indien gebruikt wordt gemaakt van rupsvoertuigen zal er vermoedelijk geen verstoring plaatsvinden van het archeologische niveau.

De noordelijke zone, van het centrale deel, met de middeleeuwse resten, herbergt een archeologisch niveau dat vanaf 30 centimeter onder maaiveld kan worden aangetroffen. Deze zone wordt wel bedreigd door de werkzaamheden.

Het advies voor deze zone luidt dat voorafgaand aan de sloop de kwetsbare resten te onderzoeken middels een definitief onderzoek. Indien gegarandeerd kan worden dat de betreffende zone voldoende wordt beschermd (hierbij kan gedacht worden aan tijdelijke verharding middels stelcon of rijplaten), dan kan een definitief onderzoek na de sloop, voor de nieuwbouw, worden uitgevoerd.

Op basis van de kleur en textuur van de vulling van de sporen en een eerste ruwe datering van de vondsten hieruit afkomstig kan het terrein in twee delen worden verdeeld. In het noorden van het opgravingsterrein lijken de sporen ruwweg te dateren tussen de 10e en de 14e eeuw na Chr. In het zuiden zijn de sporen wat jonger van aard, ca. 17e-18e eeuw na Chr. Huisplattegronden zijn niet aangetroffen. Wel lijken twee kleinere structuren, zogenaamde spiekers, te kunnen worden aangewezen. Verder zijn verschillende greppels, palenrijen, een waterput en kuilen aangetroffen. Het lijkt er op dat tijdens het onderzoek een perifere zone van een nederzetting is aangetroffen.

2.3 Waardering van de aangetroffen vindplaatsen

Archeologische waarderingstabel Heuvel F2; Gemeente Breda				
Waarden	Criteria	Scores		
		<i>Hoog</i>	<i>Midden</i>	<i>Laag</i>
Beleving	Schoonheid	nee		
	Herinneringswaarde	nee		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		3	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid		2	
	Informatiewaarde		2	
	Ensemblewaarde			1
	Representativiteit			1

1. De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Hier is dat niet het geval daarom is de belevingswaarde niet van toepassing op het onderzochte terrein.

2. De waarde gaafheid wordt middelhoog gescoord, de resten zijn goed geconserveerd in de aangelegde werkputten. Echter door de diverse activiteiten tussen de putten in, is dit niet te extrapoleren naar de rest van het plangebied. De conservering wordt als hoog gescoord. De aangetroffen resten zijn duidelijk herkenbaar en tekenen zich goed af in de

ondergrond. De diffusie van de sporen als gevolg van bioturbatie zijn als verwaarloosbaar te beschouwen.

3. De aangetroffen resten worden voor de waarde zeldzaamheid middelhoog gescoord. De resten van een middeleeuws erf kunnen meer inzicht geven in de voor de gemeente Breda van belang zijnde vragen over landschapsontwikkeling en locatiekeuze. Dit geldt eveneens voor de informatiewaarde. Het middeleeuwse erf kan meer inzicht geven in de ontwikkeling van omliggende zones van Breda in de middeleeuwen. Daarnaast moet ook rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat de aangetroffen greppels gerelateerd kunnen worden aan resten afkomstig van het Spaanse beleg van Breda. Indien dit het geval is, waarvoor overigens verder onderzoek noodzakelijk is, kan de informatiewaarde worden bijgesteld naar score 3. Als ensemble scoort de vindplaats een lage waarde omdat de aangetroffen resten een incompleet beeld vormen. Dit is het gevolg van het beperkte oppervlakte dat het vooronderzoek heeft beslagen. De waarde representativiteit wordt laag gescoord, echter kan dit worden bijgesteld naar een hogere waarde indien de aangetroffen greppels uit de Spaanse periode blijken te dateren.

3. Besluit gemeente Breda

In het plangebied worden een viertal zones vrijgegeven voor wat betreft archeologie. **De zones die zijn vrijgegeven voor wat betreft archeologie staan in kaartbijlage 4 aangegeven middels een oranje arcering.** In het centrale deel van het plangebied is een behoudenswaardige vindplaats aangetroffen. Deze dient middels een archeologische opgraving te worden onderzocht alvorens de geplande bouwwerkzaamheden in dat gedeelte van het plangebied doorgang kunnen vinden.

De archeologische opgraving is inmiddels uitgevoerd. Ook dat gedeelte van het plangebied is daarom vrijgegeven voor wat betreft archeologie. Het nieuwe selectiebesluit staat weergegeven in kaartbijlage 4.

De directe omgeving van het plangebied kent deels een hoge archeologische verwachting en dient bij voorgenomen bodemingrepen archeologisch onderzocht te worden. Tot slot merken we op dat dit archeologisch onderzoek geen 100% garantie geeft dat er geen archeologische vindplaatsen aanwezig zijn. Wanneer er bij het ontgraven van het terrein toch nog archeologische sporen aan het licht komen, dienen deze volgens de Monumentenwet 1988 binnen drie dagen te worden gemeld bij de afdeling ruimte van de gemeente Breda.

Literatuur

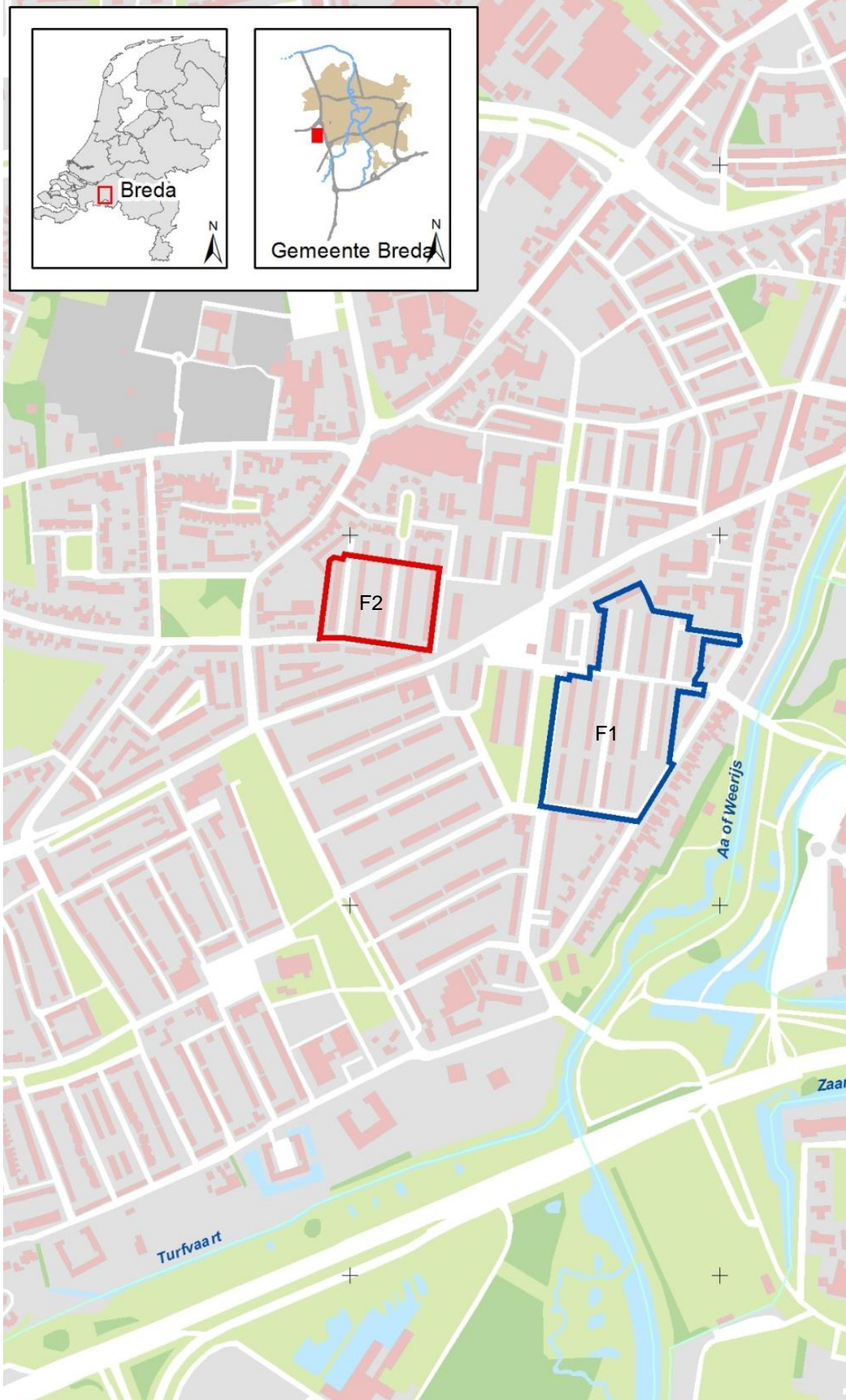
Craane, M.L. & Peters, F.J.C. 2015: *PvE 2013-27 Heuvel F1 en F2*. Breda: Gemeente Breda.

Craane, M.L. & Peters, F.J.C. 2015: *Erfgoedbesluit 2015-25 Heuvel F2*. Breda: Gemeente Breda.

Feest, N.J.W. van der, 2015: *Rapport; Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven De Heuvel te Breda (Laan van Mertersem, Fröbelstraat, Montesoriestraat, Jan Ligthartstraat)*. Roermond: Aeres Milieu.

VanderHoeven, T. 2016: *Evaluatierapport Archeologisch onderzoek Breda De Heuvel F2 Breda*. 's-Hertogenbosch: Arcadis.

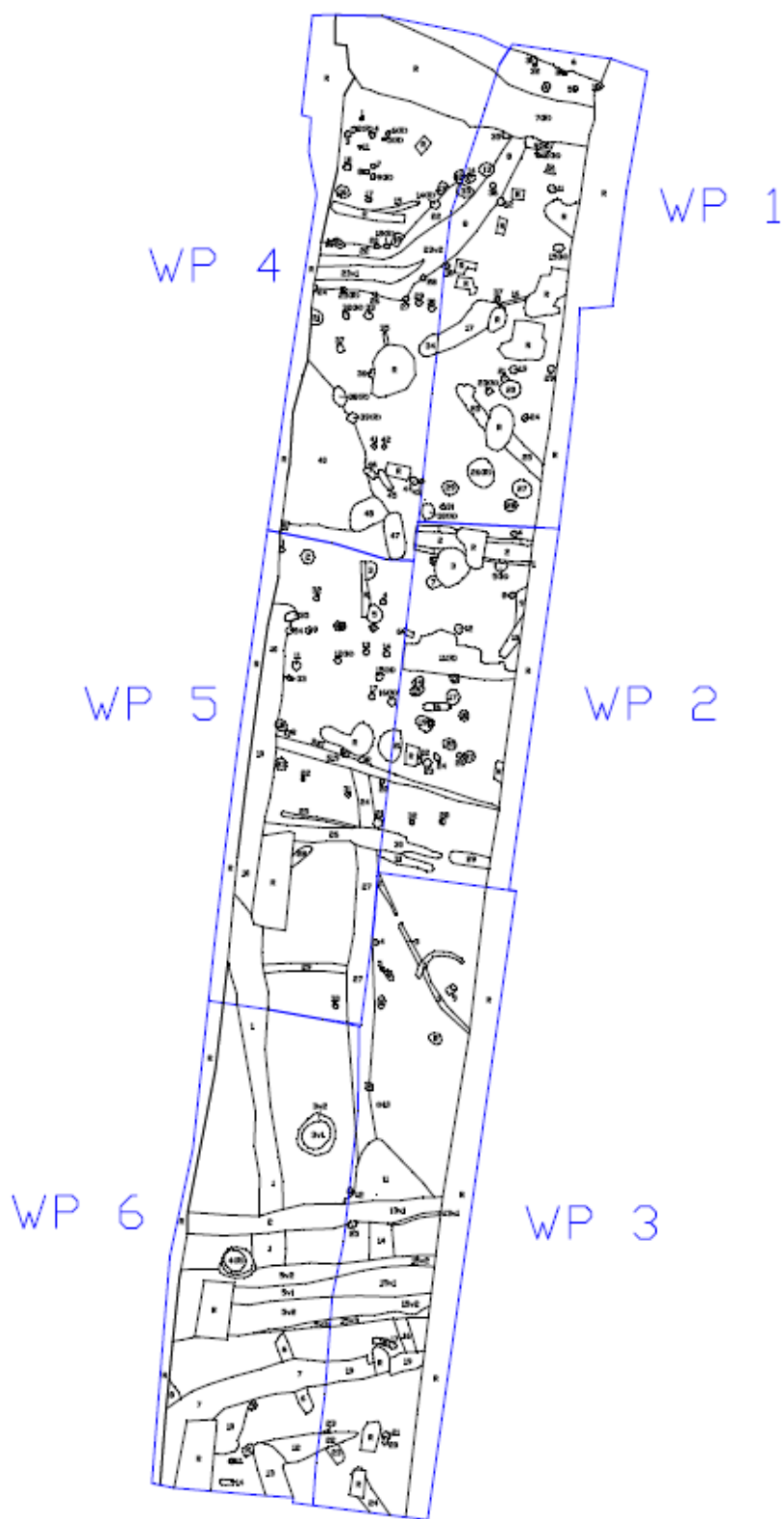
Kaartbijlage 1: Topografische kaartuitsnede met de locatie van het plangebied

Kaartbijlage 2: Luchtfoto

Kaartbijlage 3: Puttenplan

Kaartbijlage 4: Selectiebesluit

